

KRONIK DEN 2. JULI 2015

Uden fondsstøtte var det aldrig gået

I Den Gamle By fortæller vi ikke historien med fokus på de tre store K'er: krige, konger og København. Nej, vi lægger vægt på hverdagen, på de ufortalte historier og de glemte steder.

**THOMAS
BLOCH RAVN**
museumsdirektør

En fondsdonation på 161 mio. kr. er baggrunden for det totalbillede af Danmark i 1960'erne og 1970'erne, som nu er åbnet til glæde for Den Gamle Bys årlige halve million besøgende, der her kan spejle sig i en historie, der griber, rører, glæder og forundrer.

De besøgende kan nu opleve et enestående billede af et Danmark, som mange fortsat husker. Det er fede tider, det er ren retro, det er hverdag i velfærdsdanmark. Det er kernefamilie, kollektiv og helt alene. Det er Abba, cool jazz og Giro 413. Det er Velo, VW og Volvo. Og det er hønsestrikk, habit og hænge-røv.

At Den Gamle By er nået så langt kan forklares helt kort. Uden støtte fra A.P. Møller Fonden var dette projekt aldrig blevet til noget. Så enkelt er det. Hverken stat eller kommune mente sig i stand til at bevilge de nødvendige penge, ja, Kulturarvsstyrelsen erklærede i 2003 ligefrem, at man ikke mente, at projektet burde nyde fremme. Den holdning har man lykkeligvis ændret sidenhen.

Det store projekt tog sin begyndelse for mere end 10 år siden. Det begyndte som en drøm; en umulig drøm, mente mange. Men nu har drømmen materialiseret sig, den er blevet til virkelighed. Og i Den Gamle By er vi rævestolte over, at vi er kommet så langt.

Lykkeligvis kunne A.P. Møller Fonden se vigtigheden af, at museerne også skal bevare og formidle Danmarks nyere historie. I 2007 bevilgede Fonden de 161 mio. kr., der har båret projektet igennem. Der er tale om den største enkeltinvestering i Den Gamle Bys mere end 100-årige historie, og i international sammenhæng regnes museets moderne bykvarter for det mest markante og vidtrækkende samtidsprojekt på noget museum overhovedet.

»Fra at have ligget langt tilbage i feltet er Danmark med Den Gamle Bys projekt nu i færd med at blive førende,« siger Olav Aaraas, som er en af pionererne, når det drejer sig om dokumentation og formidling af samtid og nær fortid på museerne. I dag er han direktør for det norske nationalmuseum, og han er meget opmærksom på fondens betydning for projektet, idet han pointerer: »Der er grund til at takke A.P. Møller Fonden for, at de muliggør dette løft for dansk og nordisk museumsvesen.«

Dette synspunkt støttes af flere direktører fra Europas mest markante open-air-museer, eksempelvis Jan Vaessen fra Holland og Richard Evans fra England. Begge er imponerede – og en lille smule misundelige – over den forskel, som fondene gør for Den Gamle By og museumsverdenen i Danmark.

Det synes jeg er værd at have i baghovedet, når man med mellemrum oplever, hvordan forskellige medier problematiserer fondenes rolle i kulturlivet. Journalisternes udtalte forhåndsopfattelse har været, at det er fondene, der styrer kulturen i Danmark.

Det er efter min opfattelse en alt for firkantet måde at se tingene på.

Det er korrekt, at megen kultur i høj grad finansieres via fonde. Men det er ikke korrekt, at fondene har taget magten, som det redaktionelt fra tid til anden er blevet postuleret i bl.a. Politiken, i Kulturen på News og i DR's Kulturknuserne.

Jeg har nu igennem mange år samarbejdet med en lang række fonde, store som små, nationale såvel som lokale, som har haft afgørende betydning for, at museets udviklingsprojekter har kunnet realiseres. Og jeg har aldrig nogensinde oplevet, at fondene stiller krav om indflydelse. Det er altid os, der har formuleret projekterne. Men det er selvfølgelig klart, at det i sidste instans er fondenes bestyrelser, der beslutter, om de ønsker at støtte en nybygning, et forskningsprojekt, en udstilling, et teaterstykke, en ballet, en istandsættelse af en nedslidt kulturbygning eller opgradering af et museums forældede alarmsystemer. Når pengene så først er givet, har jeg aldrig oplevet nogen fond stille særlige krav, ud over, naturligvis, at man forventer, at den udførende kulturinstitution gør det, den har skrevet i ansøgningen, at man gør det inden for rammerne af det opstillede budget og inden for den tidsramme, der er oplyst.

Den store bevilling fra A.P. Møller Fonden er baggrunden for, at Den Gamle Bys publikum fra 26/6 for første gang kunne kigge ind til lærerfamilien, der viser feriefilm. Det ældre arbejderægtespar, hvor manden får sig en middagslur. Den enlige mor med sønnen, der ser årets

VM-finale på tv. Man kan kigge ind til de seks tyrkiske fremmedarbejdere, der bor i en treværelses på 45 kvm. Til hippien og til den grønlandske studerende. Alle bor de i de seks lejligheder, der udgør Huset i Havnegade anno 1974. Nyt er det også, at man kan besøge knallertværkstedet, spejderlokalet, vvs-værkstedet og de tre baggårdslokummer. Man kan også besøge Bent J's berømte jazzværtshus fra Nørre Allé i Aarhus. Og så er der Tårnborg med kollektiv, kernefa-

Jeg har aldrig nogensinde oplevet, at fondene stiller krav om indflydelse.

milie, ugift skoleinspektør og gynækologisk klinik. Der er Konditoriet Café Bonnich, Rahbeks Minimarked, Norden Forsikring, Salon Anni og Bogcentralen. Og der er Pouls Radio, Broderiboden, Bækgaards Rejsebureau, Fotoborgen og Glarmester H.W. Krampau.

Projektet omfatter ni fleretagershuse, som har deres ophav i byer rundt omkring i hele Danmark. Fra Horsens til Hjørring, fra Korsør til København. Husene er opført af 648.000 mursten og indeholder 146 rum med i alt 2.684 kvm. Der er ni lejligheder, fem butikker, fire firmaer, to baggårde, to baggårdsværksteder og tre baggårdslokummer. I alt 32.000 genstande. Heraf 56 ølkasser, ni arkitektlamper, 36 teaktræmøbler, seks ryatæpper, 11 numre af Ugens Rapport, fire vin-

balloner samt en Velo, en Puch Maxi og en Kreidler Florett – og meget, meget mere. I alt mere end 30 menneskers personlige historier, som tilsammen tegner et billede af livet i Danmark i en tid, som mange fortsat har et forhold til.

I Den Gamle By fortæller vi ikke historien med fokus på de tre store K'er: krige, konger og København. Nej, vi lægger vægt på hverdagen, på de ufortalte historier og de glemte steder. Almindelige menneskers historie er som oftest både rigere og mere rørende end de store, nationale historier. Vi fortæller historier, som den almindelige dansker kan spejle sig i, og det er vores håb, at publikum vil komme til at huske ting, som var glemt, at man måske vil genopleve stumper af sin egen erindring, og at man vil hygge sig og være sammen om at opleve eller genopleve historien.

Det, vi nu åbner, er en slags opdateret udgave af Den Gamle By. Et helt kvarter, som ligger ved siden af den Den Gamle By, som de fleste kender. Alt det, vi viser, tilhører Den Gamle By.

Det er ikke noget, vi har lånt, og det er heller ikke en tidsbegrænset udstilling. Man kan sige, at vi arbejder med at skabe udvikling og attraktivitet ved at lægge til museets hovedstol. Det er generelt den måde, Den Gamle By arbejder på, og det kan vi ikke gøre uden fondenes støtte.

Det var akkurat det samme, der var tilfældet, da Den Gamle By i 2005 åbnede Eilschous Boliger fra Odense, som rummer Madam Bunkeflods hjem, hvor den unge H.C. Andersen for første gang mødte kulturen.

Det var det samme, da Den Gamle By for seks år siden åbnede den prægtige Møntmestergård fra det nu helt forsvundne kvarter Ny-København, der var opført under den tidlige enevælde. Det var det samme, der skete, da museet fik moderniseret sit sikringssystem. Og det er det samme, der sker, når Den Gamle By arrangerer særlige udstillinger, udgiver bøger, gennemfører forskningsprojekter – osv. Det er det, fondene hjælper os med. Og, nok så vigtigt, så betyder disse investeringer og denne udvikling, at Den Gamle By bliver stadig mere attraktiv for publikum. Det betyder så igen, at flere betaler entré til museet, og det gør, at vi selv kan finansiere nogle af de basale funktioner, som det kan være svært at skaffe støtte til fra fonde såvel som fra det offentlige.

Uden fondenes støtte var alle disse projekter ikke blevet til noget – og man kan forestille sig, at Den Gamle By i dag så ville fremstå som slidt, kedelig og uinteressant for det store brede publikum, som er Den Gamle Bys.

Thomas Bloch Ravn, født 1954. Mag.art. i dansk kultur- og lokalhistorie. Fra 1996 direktør for Den Gamle By og fra 2001 formand for Dansk Center for Byhistorie. International president for Association of European Open Air Museums 2007-11.